

Erhvervsstyrelsen
Sendes til postmar@erst.dk

Dok. ansvarlig: CHB
Sekretær:
Sagsnr: s2019-766
Doknr: d2019-17301-8.0
2. september 2019

Dansk Energis bemærkninger til rapport om udviklingen på detailmarkedet for bredbånd

Erhvervsstyrelsen har i juni 2019 sendt "Rapport om udvikling på detailmarkedet for bredbånd" i høring og har i den forbindelse anmodet telebranchen om at komme med input senest d. 2. september 2019.

Rapporten udgør, på samme måde som Erhvervsstyrelsens rapport fra december 2018 om den geografiske udvikling, et led i det arbejde, der ligger forud for de egentlige markedsanalyser, som styrelsen skal træffe senest i 2020.

Dansk Energi vil gerne kvittere for, at Erhvervsstyrelsen har valgt en tidlig og åben proces for inddragelse af branchen forud for de egentlige markedsanalyser.

Nedenfor følger Dansk Energis indledende bemærkninger til den overordnede beskrivelse og sammenfatning i afsnit 2. Derefter følger Dansk Energis bemærkninger til de specificerede forhold i afsnit 5, som Erhvervsstyrelsen især ønsker, at branchen forholder sig til.

Indledende bemærkninger

Dansk Energi er i stort omfang enig i rapportens beskrivelse og sammenfatning af udviklingen på detailmarkedet.

Dansk Energi vil dog særligt bemærke følgende, hvor der er behov for yderligere reflektering og opdatering i forhold til rapporten;

- At dækningen med højhastighedsbredbånd gradvis øges, og at det overvejende kan tilskrives en tilvækst af coax- og fiberbaserede abonnementer. Rapporten påpeger, at kobbernettet (DSL) stadig er den mest anvendte bredbåndsteknologi, men at abonnementerne fortsat afsættes med betydeligt lavere hastigheder end coax- og fiberbaserede abonnementer - mere end 70 procent af de forbindelser, der afsættes på kobber, har en downloadhastighed på under 30 Mbit/s.

Dansk Energi er forundret over, at hovedparten af de kobberbaserede forbindelser fortsat fastholdes på hastigheder under 30 Mbit/s – ikke mindst i lyset af, at TDC i fle-

re år har rådet over forskellige teknologier (G.FAST, Vplus, Vectoring og Pair Bundling), som kan sikre markant højere hastigheder for et betydeligt antal abonnenter. I 2016 indgik TDC en aftale med Nokia om levering af Vplus, som kan understøtte hastigheder op til 300 Mbit/s på kobbernettet (se også pkt. 18 i vores høringsvar til rapport om den geografiske udvikling på bredbåndsmarkedet).

Dansk Energi opfordrer til, at de kommende markedsanalyser indeholder en nærmere afdækning af årsager for TDC's manglende udnyttelse af det fulde potentiale i det landsdækkende kobbernet.

- At TDC fortsat er den ubetinget største udbyder på detailmarkedet med en markedsandel på 50,4 procent, og er betydelig større end de øvrige selskaber på markedet. SE/Stofa er den næststørste udbyder med en markedsandel på 13 procent. Til sammenligning har Telia i Sverige en markedsandel på under 35 procent, mens Telenor i Norge har en markedsandel på omkring 40 procent (jf. Energistyrelsen).
- At der ikke kan tegnes noget entydigt billede af prisudviklingen, men at prisen for de højere hastigheder (300 og 500 Mbit/s) på coax og fibernet har været faldende. Prisfaldet på de højere hastigheder indikerer en hård konkurrence på detailmarkedet, som i høj grad er foranlediget af energiselskabernes fibernet.

De beregnede gennemsnitspriser for henholdsvis 50 Mbit/s Kobber, 50 Mbit/s Coax og 50 Mbit/s Fibernet er næsten identiske – gennemsnitsprisen for fiber er ovenikøbet lidt billigere end kobber. Det på trods af, at fiber-produktet leveres over en nyere anlagt access-infrastruktur - med en dertil hørende højere omkostningsbase (CAPEX). De næsten identiske gennemsnitspriser for kobber, coax og fibernet viser, at der er hård konkurrence på detailmarkedet, og at fibernetselskaberne som "new entrants" er nødt til at skele til TDC's priser på kobber og coax, da TDC fortsat er markedsleder. Dette bør reflekteres i forhold til rapporten.

Dansk Energi mener ikke at prissammenligninger på bredbånd bør inkludere kampagnepriser, som ofte har en meget kort levetid. Prissammenligninger bør alene foretages på listepreiser, hvilket er det grundlag som Energistyrelsen løbende indsamler priser på.

Bemærkninger til afsnit 5

Nedenfor følger vores bemærkninger til de specificerede forhold i afsnit 5, som Erhvervsstyrelsen især ønsker, at branchen forholder sig til.

1) På baggrund af den ovenfor beskrevne udvikling ønsker Erhvervsstyrelsen branchens vurdering af, hvilke krav der forventeligt vil blive stillet til bredbåndsforbindelser til privatkunder, og hvilke tjenester der forventes tilbudt via bredbåndsforbindelsen for at kunne konkurrere på detailmarkedet for bredbånd til privatkunder.

Der er mange forskellige arketyper i privatsegmentet med vidt forskellige krav. Privatkunder stiller dog i stigende omfang krav om garanterede og stabile internethastigheder med stadig stigende kapacitet til både download og upload.

Et stigende antal kunder stiller også krav om lav latency. Vi ser også at bredbåndsabonnenter i højere grad bundles med OTT-tjenester som led i at fastholde kunder og modvirke churn i et marked, hvor de traditionelle tv-pakker går tilbage. Teleudbyderne tilbyder også i stigende omfang sikkerhedspakker og cloud storage til privatkunder som led i at fastholde kunder og ARPU.

Dansk Energi kan i stort omfang tilslutte sig rapportens beskrivelse af privatkundernes internetforbrug, herunder tjenester og kapacitetsbehov, og den forventede udvikling (afsnit 3).

Dansk Energi vurderer, at den nuværende tendens, hvor privatkunder i stigende omfang efterspørger højere download- og uploadhastigheder, vil fortsætte de kommende år – navnlig som følge af en fortsat udbredelse af streaming-tjenester, online/cloud gaming, cloud computing i bredere forstand, 4KTV, 8KTV, VR mv.

Dansk Energi vurderer, at opgraderet kobbernet (VDSL2, G.FAST, Vplus, Vectoring og Pair Bundling), hybrid bredbånd (DSL + 4G), hybrid fiber coax (Docsis 3.1), Fiber-LAN, Fiber-til-hjemmet (FTTH) og fast trådløst bredbånd (FWA) alle vil kunne understøtte de eksemplificerede tjenester, hvorfor de bør ansues som konkurrerende access-teknologier på detailmarkedet for bredbånd til privatkunder.

Også visse typer 4G-forbindelser (navnlig i byområder), og særligt de kommende 5G-forbindelser, som forventes at kunne levere markant højere internethastigheder, vurderes at kunne understøtte de anførte tjenester, og dermed udgør et alternativ til kablet bredbånd. Der er samtidig kommet en lang række mobile bredbåndsprodukter på hylden, som netop henvender sig til bredbåndsforbrugerne i privatsegmentet og som dermed fungerer som substitut for en kablet forbindelse.

Dansk Energi vil derfor opfordre til, at Erhvervsstyrelsen i de kommende markedsanalyser undersøger om visse typer 4G-forbindelser, og særligt de kommende 5G-forbindelser, bør indgå som konkurrerende access-teknologier på detailmarkedet for bredbånd til private.

I forhold til tv-standarder, stiller Dansk Energi sig tvivlende overfor OVUM's vurdering af, hvor hurtigt standarderne vil ændre sig frem mod 2020. Ifølge OVUM vil SDTV være mere eller mindre erstattet af 8KTV i 2020. I lyset af, at 4KTV har været på markedet i mere end fem år og fortsat kun har en begrænset udbredelse forventer vi, at 8KTV først for alvor bliver en udbredt tv-standard i midten af eller måske først sidst i 20'erne.

2) Erhvervsstyrelsen vil gerne høre, om branchen har bemærkninger til den beskrevne markedsudvikling i rapporten. Branchen bedes endvidere tilkendegive, om der er andre indikatorer end de hidtil anvendte, som styrelsen bør inddrage i forbindelse med afgrænsningen af de relevante produktmarkeder.

Rapporten har langt overvejende fokus på de fastnetbaserede bredbåndsteknologier - kobbernet, coax og fibernet (FTTH) – og den indbyrdes konkurrence mellem disse tre access-teknologier.

Den fastnetbaserede access-teknologi - FTTB+LAN - indgår meget perifært i rapporten. Det på trods af, at ca. 180.000 husstande aftager et FTTB+LAN produkt – svarende til 7 procent det samlede marked for fastnet bredbåndsabonnenter. I øvrigt er FTTB+LAN bredbåndsteknologien med de højeste afsatte internethastigheder jf. Energistyrelsens telestatistik. I Sverige tegner FTTB+LAN sig for mere end tre ud af fire fiber-tilslutninger og indgår i PTS's markedsanalyser, herunder i beregningen af markedsandele på bredbånd.

Dansk Energi antager på den baggrund, at FTTB+LAN abonnementer vil indgå i de kommende markedsanalyser. Der henvises i øvrigt til vores bemærkninger til rapport om den geografiske udvikling på bredbåndsmarkedet, særligt punkt 44.

3) Erhvervsstyrelsen ønsker branchens input til, hvorvidt der på baggrund af den udvikling på detailmarkedet, der er fremstillet ovenfor, vurderes at være grundlag for at undersøge yderligere muligheder for opdelinger af engrosmarkederne i forhold til i dag. Det kan være i forhold til en eventuel afgrænsning, der afspejler den udvikling, der er i detailkundernes internetforbrug og i de afsatte abonnements downloadkapacitet (jf. afsnit 2 og 3).

Med udgangspunkt i rapportens fremstilling og Dansk Energis bemærkninger hertil, finder Dansk Energi ikke grundlag for at Erhvervsstyrelsen undersøger muligheder for en yderligere opdeling af engrosmarkederne i forhold til i dag.

Tværtimod finder Dansk Energi grundlag for, at Erhvervsstyrelsen undersøger muligheder for en gradvis mindske af sektorspecifik teleregulering i geografiske områder med effektiv og holdbar konkurrence i takt med, at energiselskabernes fibernet vinder indpas og skaber et øget konkurrencepres på det danske telemarked. Konkurrencepreset forventes at blive yderligere skærpet i takt med, at flere og flere energiselskaber indgår kommercielle aftaler med indholdsudbydere om adgang til fibernet.

En undersøgelse af muligheden for gradvis at mindske mængden af den sektorspecifikke teleregulering, efterhånden som konkurrencen tager til, vil være i tråd med EU's nye teledirektiv, som udgør den regulatoriske ramme for de kommende markedsanalyser og -afgørelser og hvoraf det følger:

”Målet er gradvis at mindske mængden af forhåndsregulerende sektorspecifikke bestemmelser, efterhånden som konkurrencen på markederne udvikler sig, og i sidste instans at sikre, at den elektroniske kommunikation reguleres udelukkende gennem konkurrenceretten. Da markederne for elektronisk kommunikation har udvist stærk konkurrencedynamik de seneste år, er det meget vigtigt, at forhåndsregulerede forpligtelser kun benyttes, hvor der ikke er effektiv og bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Sigtet med forhåndsregulering er at opnå fordele for slutbrugerne ved at sikre effektiv konkurrence på detailmarkederne på et varigt grundlag. Forpligtelser på engrosniveau bør indføres, hvis konkurrencen på et eller flere detailmarkeder sandsynligvis ikke vil blive effektiv uden sådanne forpligtelser.” (præambel nr. 29)

4) Det kan også være i forhold til, at særlige kundegrupper på detailmarkedet, har efterspørgsels- og indkøbsmønstre, der adskiller sig fra de øvrige kunders i en sådan grad, at bredbåndsforbindelser til den pågældende kundegruppe bør behandles på et selvstændigt delmarked (jf. afsnit 4). Branchen bedes herunder tilkendegive, i hvilket omfang flerfamiliehuse, jf. PTS's afgrænsning, kan sidestilles med kunder, som er organiseret i større foreninger, der selv ejer nettet.

Dansk Energi finder ikke grundlag for en segmentering af privatkunder i forskellige produktmarkeder, herunder et produktmarked for henholdsvis enfamiliehuse (parceller mv.) og flerfamiliehuse (antenne- og boligforeninger mv.) jf. PTS's afgrænsning i Sverige.

For så vidt angår kollektivt organiserede kunder er der i Danmark en stærk trend i retning af individuelle aftaler på bredbånd, hvor det er op til foreningens medlemmer - husstande - selv at tilmelde sig med de ydelser, den enkelte ønsker. For så vidt angår tv-distribution i antenne- og boligforeninger mv. har ingen husstande siden 1. januar 2016 kunne forpligtes til at betale til en fælles TV-forsyning, bortset fra de faste omkostninger ved et TV-forsyningsanlæg, der ejes af en ejendom eller en forening.

Dansk Energi finder det afgørende, at alle former for kollektivt organiserede kunder i antenne- og boligforeninger mv. indgår i de kommende markedsanalyser, herunder foreninger med eget net - som leverer til en afgrænset kreds. Dette for at sikre et så retvisende analysegrundlag som muligt, der afspejler de faktiske konkurrenceforhold på det danske bredbåndsmarked. Se også vores bemærkninger til afsnit 3 om "Kollektivt organiserede kunder" i rapporten om den geografiske udvikling på bredbåndsmarkedet.

5) For at underbygge en evt. ændret produktafgrænsning som følge af en kundegruppens særegne efterspørgselsmønster ønskes desuden branchens beskrivelse af og eksempler på, hvilke konkrete og målbare kriterier Erhvervsstyrelsen kan lægge til grund for en evt. ændret produktmarkedsafgrænsning.

Der henvises til ovenstående bemærkninger.

Vi stiller os naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen
Dansk Energi
Christian Berg
+45 2275 0411